

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Köbor Tamás*

Cim: *Pesti kis tükrök*

Forrás: *Az Ujság*

Bp.
(Hely)

1915 VII
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

492

Hely

Népopera

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

Pesti KIS TÜKRÖK

IRTA KÖBOR TAMÁS.

Egy színházunkkal leszünk szegényebbek a háboru esztendejében, s egy színházzal gazdagabbak, ha a közgyűlés elfogadja azt a megoldást, hogy a halott Népoperát átengedik egy új pesti mulatóhelynek. Az érdekelt s velök barátságos urak sokkal finomabban fejezik ki magukat. Mulatóhely? Alsóbbrendű fogalom. Variété, mozi, staggione — sokkal finomabb.

Pedig nevezhetik akárminek, a valóság-tól nem szabad megijedni. Ez a variété, mozi, staggione csak akkor lesz életképes, ha mulatóhely lesz. Azaz olyan hely, a hol az emberek könnyen és léhán mulatni tudnak, s azt sem bánják, ha a céljukat Jadowker is szolgálja, de attól sem sirnak, ha Jadowker helyett egy szép táncosnő mesés lábikrái dalolják az Énekek énekét.

Kár szemérmeskedni, mert elég nagykoruak vagyunk már, hogy elrugathatjuk a kulturális képmutatást. Bevallhatjuk minden erkölcsi kár nélkül: még egy kultúrintézet sok

nekünk, de még egy mulatóhely ránk fér. A millenium óta keletkezett négy színházunk, s megbukott három. A millenium óta keletkezett öt mulatóhelyünk, ebből megszűnt egy, átalakult egy s virul valamennyi. Márvány-palotáik vannak a régieknek is, a Városligetben nyári fiókjaik vannak, s a mellett kenyeret adnak több színésznek, mint akárhány valószínű színház. És teremtettek egy elsőrendű irodalmat, drámait, lirait és zenéit, a mely vetekezik elmésségben, fortélyosságban a legelmésőbb és legfortélyosabb nyugatival. Ne tessenek lenézni Zerkoviczainkat azért, mert a publikum a művésznővel együtt éneklé őket. Az átlagsziveket megtöltik, önmaguk pedig békeidőben automobilt tarthatnak.

Ilyen istentelen őszinteséggel természetesen nem lehet a város házában beszélni, de meglátszik Bárczy István mondókáin, hogy ilyeneket elgondolni mégis merészel. Igen okosan nem a kultúrával hozza kapcsolatba a népopera mulatóhely dolgát, hanem az idegenforgalommal. Köztünk monóva — a kik a kultúrát különleges szempontként kezelik, azok a zsebkést zsebkésnek és késnek összetételükkel képzelik. Pedig hát nem zseb és kés a zsebkés, hanem kés. Nincs egy civilizált városban semmi, a mi nem kultúra lenne. Kultúra a sarki cipőtisztító és kultúra László Ferenc barátom

közegészségügyi vállalkozása is. Kultúra a Nemzeti Színház és kultúra a verki, kultúra az összes életünk a maga összességében s a ki a mi kulturánkat meg akarja ítélni, az megítélheti nemzeti színházi előadás és Szépművészeti Múzeum nélkül. Megítélheti abból is, hogy hogyan aludt a szállodánkban.

Megítélheti majd a Tisza Kálmán-téri mulatóhely után is.

S ezen van a hangsúly. Nem az a fontos, hogy új mulatóhely, hanem igenis komoly, kulturális fontosságú, hogy milyen lesz ez a mulatóhely. Hogy tudnak-e neki egyéniséget adni, mely tipikusan pesti s velejében az idegent lekötően nemzetközi. Ne az enyveshát vigasztalan preczedensére támaszkodják, mely az első e nemű boltról látván, hogy jól megy, hegyén-hátán hatvanhét konkurrens boltot nyitott. Ne még egy orfeum, ne még egy télikert kerekedjék ott, hanem valami, a mit csak ott lehet kapni, a többi mulatóhelyen nincs. Ha ezt megcsinálják, lesz kultúra, ha ezt nem csinálják meg, nem lesz üzlet.

Ezt jól meg kell gondolniok a vállalkozó uraknak, s ebbe kellene beleszólnia a városnak is. Mert a városnak nem lehet közömbös, jól fogják-e meg a dolgot, vagy ismét fiaskót vallanak.

A Népopera épülete sok előnyt nyújt a

nagyságával és sok veszedelmet ugyancsak a nagyságával. A pesti publikum bizonyos mértéken túl tériszonyban szenved. Egy minimumon túl nem bírja el a tömeget. Megint csak az elkülönülő hajlamot kell kiemelnem, mely külön asztalt, külön fülkét keres, és nem tartja nekivaló mulatságnak, a mely sokasággal függ össze. Aztán a mulatóhely szinpadiprodukcziója sem bír el nagy tömeget. Egy mai orfeumban is az operett-produkczió majdnem teljesen hatástalan, hát még a Népeoperában, melybe a többi összes orfeumok nézőterei beleférnek. Mozinak is rossz — mert az előkelő ember az első sort szereti, a mozit pedig az utolsóból jó nézni. Hogy nézze hát a tánczosnőt és a mozit ugyanarról a helyről?

Aztán diszesnek kell lenni mindennek, egy ekkora nézőtér pedig nem lehet diszes nem kölni vizet. És ez is erkölcsnemesítés.

a nélkül hogy vásári lenne. A berlini táncpalota azért oly gazdag, mert olyan kicsi. A jégpalotája pedig azért olyan sivár, mert nagy. Nagy publikumnak való hely mellett sok elzárt társaságról is kell gondoskodni. A pesti ember már nagy lump, de még szégyenli magát. A kik ebbe a nagy fába vágják fejszéküket, teszik-e ezt város-pszichológiai alapon?

A kik olvasóim közül nálamnál erkölcsösebbek, ne higgyék, hogy náluk erkölcsstelenebb volnék. Az orosz katonán nem segít, hogy nem adnak neki pálinkát, — leiszsza a butorról a politurát. A mulató ember sem lesz erkölcsösebb, ha nem adnak neki mulatóhelyet. De ha őt eltiltom a pálinkától, ne firniszt igyék, ha